DOI: https://doi.org/10.31392/NZ-udu-163.2025.07
УДК 378:37.091

Кириленко Н. І., Маценко С. М.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В НУШ

Використання онлайн-ресурсів у Новій українській школі під час вивчення літератури може значно покращити освітній процес, зробивши його більш інтерактивним, доступним та цікавим для учнів. Інформаційно-комунікаційні технології надають можливість для інтерактивного, особистісно орієнтованого навчання, що відповідає потребам сучасних учнів, які навчаються в умовах цифровізації. ІКТ стають інструментом, що сприяє активній участі учнів у освітньому процесі, підвищуючи їхню мотивацію та інтерес до літератури.

Сьогодні, у результаті трансформації освіти, учні повинні вміти аналізувати твори, порівнювати тексти вітчизняних та зарубіжних авторів, а також висловлювати власну думку щодо прочитаних матеріалів. Для підвищення рівня зацікавленості учнів творами українських письменників вчителям необхідно вміло застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології. Онлайн-інструменти, такі як віртуальні бібліотеки, аудіокниги, інтерактивні вправи, відеоматеріали та онлайн-платформи для обговорення, допомагають учням глибше зануритися у світ художнього твору, розвивати критичне мислення та творчі здібності. Електронні бібліотеки, аудіокниги та інтерактивні видання дозволяють учням отримати доступ до широкого кола творів, зокрема тих, які не представлені в традиційних підручниках. Це допомагає розширити досвід читання та ознайомити учнів з різними жанрами та стилями літератури. Інтерактивні вправи, вікторини та дискусійні форуми стимулюють учнів аналізувати прочитане, висловлювати власні думки та обговорювати твір з іншими.

Використання мультимедійних ресурсів, таких як відео, аудіо та анімація, робить процес вивчення літератури більш захопливим та емоційним. Це сприяє підвищенню мотивації учнів до читання та вивчення літератури. Онлайн-ресурси дають змогу адаптувати освітній процес до індивідуальних потреб та можливостей кожного учня. Робота з онлайн-ресурсами сприяє розвитку цифрової грамотності, комунікативних навичок, співпраці та критичного мислення, які необхідні для успішної адаптації в сучасному світі.

***Ключові слова**: онлайн-ресурси, Нова українська школа, українська література, ІКТ, цифровізація.*

У сучасних умовах реформування освітньої системи України впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освітній процес набуває дедалі більшої актуальності. Наразі використання онлайн-ресурсів на уроках української літератури є невід'ємною частиною, оскільки додаткові матеріали допомагають учням краще засвоювати матеріал у цікавій та інтерактивній формі.

Під терміном «інформаційно-комунікаційні технології» ми маємо на увазі різні соціальні мережі, інфографіку, відеофайли, анімацію, проєктну діяльність, мультимедійні та скрайбінгові презентації тощо. Тобто це допоміжні інструменти, які вчителі можуть використовувати під час уроків.

Як відзначає О. Жук: «ІКТ – це технології опрацювання інформації за допомогою комп'ютера та телекомунікаційних засобів. Упровадження ІКТ в

навчальний процес стимулює інтерес до навчальної діяльності, сприяє формуванню логічного та творчого мислення, сприяє розвитку учнів та формуванню інформаційної культури» [2].

Проблема використання ІКТ на уроках української літератури цікавила багатьох дослідників: М. Гаврилюк, Н. Головченко, В. Кілочок, В. Лисенко, Т. Ломоносову, А. Романову, В. Дзьобу, А. Федорук та ін. Також у контексті дистанційного навчання варто згадати роботу таких учених, як Ісаак Пітман, який запропонував навчання через поштовий зв'язок, та Чарльз Тюссе і Густав Лангеншейдт, які започаткували заочне навчання мови.

У статті «Використання ІКТ на заняттях з української літератури» Т. Ломоносова зазначає: «Можна стверджувати, що використання інформаційно-комунікаційних технологій підвищує пізнавальний інтерес студентів до вивчення матеріалу, ефективність його опанування тощо. Загальновизнано, що особистість, яка зацікавлена, хоче пізнати матеріал, засвоює його набагато краще, аніж та, що не зацікавлена змістом того, що вивчає. Також слід пам'ятати про те, що ПК – унікальний засіб наочності, адже забезпечує учнів активною взаємодією з динамічними таблицями, опорними схемами і сигналами, комп'ютер володіє здатністю методично яскраво представити мовну наочність, «матеріалізувати» її за допомогою кольору, звуку, «пожвавлення» ілюстрації і т.д.» [4].

О. Дудка наголошує: «Предметні уроки з використанням комп'ютера сприяють підвищенню пізнавального інтересу та творчої активності учнів, дозволяють здійснювати особистісний підхід, поетапне застосування знань, умінь і навичок. Здійснення контролю відбувається зі зворотнім зв'язком, діагностикою помилок за результатами навчання та оцінювання, формується готовність особистості до творчої діяльності: використання самоконтролю, самокорекції сприяють формуванню впевненості учня в собі» [1].

А. Федорук у своїй роботі «Використання інтернет-ресурсів на уроках української літератури» розглядає можливості та переваги використання онлайн-ресурсів для вивчення літератури, зокрема, використання електронних бібліотек, мультимедійних матеріалів, віртуальних екскурсій та інтерактивних вправ.

Крім того, багато сучасних вчителів та освітніх платформ активно впроваджують онлайн-ресурси в навчальний процес, розробляють інтерактивні уроки, створюють онлайн-тести та використовують освітні платформи для комунікації та організації навчання.

Мета нашого дослідження – розглянути особливості використання онлайн-ресурсів під час вивчення української літератури в НУШ.

Інформаційно-комунікаційні технології є основою сучасного цифрового суспільства, уключаючи технічні засоби та методи збирання, зберігання, обробки та передачі інформації, що здійснюються з використанням комп'ютерних систем і мереж. У науковому дискурсі ІКТ розглядаються як інструмент, що стимулює трансформацію освітніх процесів, забезпечуючи нові форми навчання та доступ до широкого спектра знань та ресурсів.

Суголосними є міркування Н. Фоміних: «Узагалі ІКТ можна визначити як сукупність різноманітних технологічних інструментів і ресурсів, які використовуються для забезпечення процесу комунікації та створення, поширення, збереження та управління інформацією. Під цими технологіями мають на увазі комп'ютери, мережа Інтернет, радіо- та телепередачі, а також телефонний зв'язок» [7].

Зокрема, ІКТ виступають механізмом розвитку інтерактивного освітнього середовища, де навчання стає можливим за допомогою мультимедійних платформ, онлайн-ресурсів, хмарних сервісів та інших інструментів, що дозволяють здійснювати дистанційне навчання та підвищують його ефективність. ІКТ не лише надають можливість організувати освітній процес на основі інноваційних технологій, а й сприяють розвитку критичного мислення, що особливо важливо в контексті навчання нового покоління учнів, які потребують інтерактивних та практичних підходів до навчання.

Як зауважує І. Квасова: «Застосування дослідницької діяльності під час уроків української мови і літератури – один із пріоритетів сучасної освіти. Пошукова активність – одна з умов, що дозволяє виховувати у школярів жагу до знань і прагнення до відкриття. Дослідницька діяльність на уроці і в позаурочний час відкриває безліч можливостей для досягнення успіху» [3].

Основою використання ІКТ в освітньому процесі є можливість забезпечити учнів та вчителів сучасними інструментами, що дозволяють проводити інтерактивні заняття, оцінювати знання за допомогою автоматизованих систем та адаптувати матеріали до індивідуальних потреб учнів. Завдяки використанню ІКТ викладачі можуть значно розширити методичний спектр навчання, використовуючи віртуальні модулі, відео- та аудіоматеріали, а також програми для колективної роботи, за допомогою яких учні мають змогу не лише засвоювати матеріал, а й взаємодіяти, обмінюватися думками та досвідом.

Сьогодні суспільство вимагає не лише технічної грамотності, а й здатності критично оцінювати отриману інформацію, чого можна досягти завдяки розвитку цифрових компетенцій учнів. Саме тому ІКТ в освіті стають засобом підвищення пізнавальної активності та розвитку аналітичних навичок, необхідних для сучасного світу. Впровадження ІКТ в освітній процес покликане розширити можливості навчання, створити умови для доступу до знань та покращити якість освіти, забезпечуючи активну участь учнів та готуючи їх до викликів цифрового майбутнього. З огляду на вищезазначене, інформаційно-комунікаційні технології стають важливим елементом не лише в процесі навчання, а й у формуванні загальної культури споживання інформації. Здатність учнів критично аналізувати інформацію, отриману з різних джерел, є необхідною в умовах сучасного інформаційного перевантаження.

Одним із основних напрямків впровадження ІКТ в освітній процес є інтеграція їх у навчальні плани та програми, що відповідають потребам сучасних учнів. Освітні технології мають бути спрямовані на розвиток критичного мислення, творчих здібностей та комунікативних навичок учнів.

Завдяки можливості адаптації навчальних матеріалів під індивідуальні потреби учнів, вчителі можуть створювати сприятливі умови для кожного учня, враховуючи їхні інтереси та рівень підготовки. Це особливо актуально в контексті НУШ, де акцент робиться на особистісно орієнтованому навчанні та розвитку учня як самостійної особистості.

Як відзначає С. Шаров: «Сьогодні спостерігається тенденція до використання ІКТ під час організації освітнього процесу на рівні впровадження різноманітних електронних освітніх ресурсів, зокрема електронних підручників. Ця тенденція спостерігається на рівні вищої та загальноосвітньої школи. Сучасні електронні підручники мають багатокористувацький інтерфейс, підтримують інтерактивність, містять мультимедіа тощо» [8].

Отже, застосування ІКТ в освітньому процесі не лише забезпечує ефективність навчання, а й ускладнення навичок формування, дуже успішне для успішної адаптації учнів у сучасному цифровому суспільстві. Вони стають каталізаторами змін, які можуть не лише оновити традиційні методи навчання, але й кардинально трансформувати підходи до освіти, створюючи нові можливості для розвитку учнів та підготовки їх до викликів майбутнього.

Онлайн-ресурси стали невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу, особливо в контексті викладання художньої літератури. Вони не тільки розширюють доступ до різноманітних літературних творів, а й пропонують інтерактивні та мультимедійні можливості, які сприяють кращому засвоєнню прози учнями. Використання цифрових технологій у навчанні сприяє залученню учнів до активної участі в освітньому процесі, підвищуючи їх мотивацію та цікавість у предметі.

Слушною є думка О. Швиденко, яка відзначає, що «"покоління Z" найкраще сприймає візуальну інформацію, краще розуміє образи, ніж слова. Інструкції в картинках або у формі відеороликів – ось що потребують сучасні діти. Навчання має бути прив'язаним до життєвих потреб і реалій, у яких дитина існує. Прогресивні методики, ідеї допоможуть нам, учителям, мотивувати здобувачів освіти до дій, бажаного успіху. Залучення технологій з використанням мобільного телефону на уроках додатково заохотить школярів до вивчення української мови та літератури» [9].

Як зауважує А. Романова, серед методів роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями слід виділяти «електронні підручники та літературні ресурси: використання електронних підручників, літературних сайтів, електронних книг дозволяє дітям миттєво знаходити та досліджувати тексти, біографії авторів, критичні статті та інші джерела. Віртуальні екскурсії та мандрівки: застосування інтерактивних карт або віртуальних мандрівок допомагає учням зрозуміти місця дії літературних творів, розглядаючи їх з різних ракурсів. Відеоматеріали: впровадження відеороликів або мультимедійних презентацій, де демонструються вистави, документальні зйомки або анімаційні версії творів, може допомогти учням краще усвідомити сюжети та ідеї запропонованих зразків літератури, а також розвиває їх критичне мислення» [5].

Серед корисних онлайн-ресурсів, які можуть бути залучені до навчального процесу, виокремлюємо платформу «LearningApps». Цей інструмент дозволяє вчителям створювати інтерактивні вправи, такі як кросворди, вікторини, картки та інші типи завдань, які допомагають учням закріпити знання про літературні твори в ігровій формі. Він дозволяє учням взаємодіяти з матеріалом, використовуючи елементи гейміфікації, що робить навчання цікавішим.

«Kahoot» є ще одним потужним інструментом, який надає можливість вчителям створювати вікторини й інтерактивні опитування. Використання згаданого онлайн-ресурсу сприяє колективному обговоренню літературних творів і дозволяє отримувати миттєвий зворотній зв'язок щодо знань учнів. Завдяки змагальному елементу учні стають більш залученими у процес навчання, що підвищує їхню зацікавленість у предметі вивчення.

Платформа «Mentimeter» пропонує можливості для створення інтерактивних опитувань та обговорень. За допомогою неї вчителі мають змогу перевіряти знання учнів про персонажів, теми та ідеї літературних творів через інтерактивні сесії. Учні можуть відповідати на запитання у реальному часі, а вчителі отримувати миттєві дані про результати, що полегшує аналіз успішності школярів.

«Padlet» – це віртуальна дошка для спільної роботи, де учні можуть ділитися думками, зображеннями та посиланнями на ресурси, що пов'язані із вивченим матеріалом. Ця платформа сприяє креативному обміну ідеями, оскільки учні можуть створювати спільні проєкти, обговорювати літературні твори, а також розміщувати власні роздуми про прочитане. Взаємодія на «Padlet» допомагає учням формувати більш глибоке розуміння творів через обговорення та колективну роботу.

«Canva» є онлайн-інструментом для створення візуальних матеріалів, який дозволяє учням створювати інфографіку, плакати й презентації. Використання «Canva» може допомогти учням візуалізувати ключові моменти творів, такі як характери, основні ідеї та символіку, що сприяє кращому сприйняттю матеріалу. Крім того, учні можуть ділитися своїми проєктами з однокласниками, отримуючи зворотний зв'язок і покращуючи свої навички презентації.

«WordWall» пропонує можливість створення інтерактивних ігор та завдань, що дозволяє учням закріпити знання у формі ігор, що базуються на літературному матеріалі. За допомогою «WordWall» вчителі можуть створювати різноманітні види завдань, що робить навчання не лише корисним, а й веселим.

Слід відзначити, що онлайн-ресурс «Miro» забезпечує простір для створення ментальних карт та спільних проєктів. Цей ресурс допомагає учням візуалізувати зв'язки між персонажами, сюжетними лініями та темами творів. Можливість співпраці в режимі реального часу дозволяє учням спільно працювати над проєктами, обговорювати ідеї та розробляти презентації, що підвищує їхню командну роботу та комунікаційні навички.

Хоча «Zoom» зазвичай використовується для проведення

онлайн-уроків, його також можна застосувати для літературних обговорень. Ця платформа дозволяє вчителям організовувати зустрічі з письменниками, запрошувати фахівців з літератури, які можуть поділитися своїм досвідом.

Однією з головних переваг онлайн-ресурсів є наявність великої кількості матеріалів, включаючи електронні книги, аудіокниги, відеолекції та інтерактивні дискусійні платформи. Це дозволяє учням ознайомитися з літературними творами у зручному для них форматі. Крім того, мультимедійні ресурси дозволяють відтворити атмосферу твору, що може значно покращити емоційне сприйняття літератури. Важливим аспектом також є можливість індивідуалізації навчання. Онлайн-ресурси надають учням свободу в темпі навчання та виборі матеріалів, що відповідають їхнім інтересам та рівню підготовки. Це особливо актуально в умовах різних класних груп, де учні можуть мати різні вподобання та потреби. Вчителі можуть легко адаптувати матеріали відповідно до рівня знань та навичок кожного студента, створюючи персоналізовані траєкторії навчання.

Водночас важливою умовою ефективного використання онлайн-ресурсів є підготовка вчителів, які повинні не лише володіти сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, а й бути здатними інтегрувати їх у освітній процес, щоб забезпечити його якість.

Слід зазначити, що одним із компонентів впровадження онлайн-ресурсів у навчальний процес є їх інтеграція з традиційними методами навчання. Поєднання різних підходів дозволяє створити гнучке навчальне середовище, яке відповідає потребам студентів та зацікавлює їх у вивченні літератури. У цьому контексті важливу роль відіграє використання електронних відеоресурсів, які можуть ілюструвати складні літературні концепції або контекст твору, надаючи студентам візуальні та аудіоелементи, що значно покращують сприйняття матеріалу.

Сучасні онлайн-платформи також дозволяють вчителям легко адаптувати уроки, використовуючи різноманітні мультимедійні інструменти, такі як інтерактивні презентації, вікторини та онлайн-дискусії. Це не лише робить навчання динамічнішим, але й дає учням можливість одразу застосовувати знання на практиці, що підвищує їхню залученість до процесу. Особливо важливим є формування медіаграмотності в учнів, що також є метою сучасної освіти. Здатність критично аналізувати та оцінювати інформацію, яку вони отримують з різних онлайн-джерел, є необхідною навичкою у світі, переповненому інформацією.

У цьому зв'язку важливою є також роль батьків та сімей у підтримці учнів у використанні цифрових ресурсів. Сімейне середовище, яке стимулює інтерес до читання української літератури, може значно підвищити ефективність онлайн-ресурсів. Залучення батьків до освітнього процесу, обговорення літератури вдома та підтримка дітей у використанні онлайн-матеріалів формує позитивне ставлення до навчання та розвиток у них культури читання. Враховуючи всі ці аспекти, можна стверджувати, що онлайн-ресурси є не лише ефективним інструментом для покращення засвоєння літератури учнями, але

й значним фактором формування нової освітньої парадигми. Вони підтримують розвиток учнів як активних учасників освітнього процесу, заохочують критичне мислення та забезпечують індивідуалізацію навчання. Адаптація освітніх стратегій до цифрових реалій відкриває нові горизонти для навчання, робить його більш доступним, цікавим та змістовним.

Висновки. Онлайн-ресурси як важлива складова ІКТ стають потужним інструментом для покращення якості навчання, зокрема під час опанування творів української літератури. Використання мультимедійних та інтерактивних платформ дозволяє учням зануритися в текст, отримати додаткові контексти, а також брати участь у віртуальних дискусіях. Це створює можливості для глибшого розуміння прози, розвитку творчого мислення та підвищення інтересу до літератури. Як наслідок, упровадження ІКТ в освітній процес відкриває нові горизонти для освітніх практик, забезпечуючи більш ефективне та інтерактивне навчання. Учні вчаться не лише засвоювати матеріал, а й висловлювати власну думку, що є важливим елементом сучасної освіти.

Використана література:

1. Дудка О. Використання ІКТ на уроках української мови та літератури. URL : https://naurok.com.ua /vikoristannya-ikt-na-urokah-ukra-nsko-movi-ta-literaturi-119657.html.
2. Жук О. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у вивченні економіки. URL : https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Zhuk_PROCEEDING-IES-2016.pdf.
3. Квасова І. Упровадження дослідницької діяльності та застосування ІКТ на уроках української мови та літератури як засіб підвищення пізнавальної активності учнів. *Реалізація програми інноваційного освітнього проєкту «Я – дослідник»* : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2020. С. 104-112. URL : https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/722740/1/%D0%97%D0%B1_%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86_%D0%AF_%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2019.pdf#page=104.
4. Ломоносова Т. Використання ІКТ на заняттях з української літератури. *Smart-освіта: ресурси та перспективи* : матеріали Міжнар. наук.-метод. конф. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. С. 187-190. URL : https://knute.edu.ua/file/Mg==/526591fae69a86fb16855b2824710b8c.pdf#page=187.
5. Романова А. Використання інформаційно-комунікаційних технологій. URL : https://molodyivchenyi.ua /index.php/journal/article/view/5899/5770.
6. Статівкіна С. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ). URL : https://naurok.com.ua/informaciyno-komunikaciyni-tehnologi-ikt-376615.html.
7. Фоміних Н. Сутність поняття «інформаційно-комунікаційні технології» та їх значення на сучасному етапі модернізації освіти. URL : https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstreamdownload/123456789/58651/5/Fominykh_Sutnist_poniattia_informatsiino_komunikatsiini_tekhnolohii.pdf;jsessionid=EE0B98A45166F1C6B45AD46577BD9E46.
8. Шаров С. Особливості розробки електронного підручника з української літератури. URL : https://www.researchgate.net/profile/Sergii-Sharov/publication/350201538_FEATURES_OF_THE_DEVELOPMENT_OF_ELECTRONIC_TEXTBOOK_ON_UKRAINIAN_LITERATURE/links/606c040fa6fdccad3f755aad/FEATURES-OF-THE-DEVELOPMENT-OF-ELECTRONIC-TEXTBOOK-ON-UKRAINIAN-LITERATURE.pdf
9. Швиденко О. Методика використання онлайн ресурсів на уроках української мови та літератури під час дистанційного навчання. URL : https://naurok.com.ua/metodika-vikoristannya-onlayn-resursiv-na-urokah-ukra-nsko-movi-ta-literaturi-pid-chas-distanciynogo-navchannya-336030.html.

References:

1. Dudka O. Vykorystannia IKT na urokakh ukrainskoi movy ta literatury [Using ICT in Ukrainian language and literature lessons]. URL : https://naurok.com.ua/vikoristannya-ikt-na-urokah-ukra-nsko-movi-ta-literaturi-119657.html [in Ukrainian].
2. Zhuk O. Zastosuvannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u vyvchenni ekonomiky [Application of information and communication technologies in the study of economics]. URL : https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Zhuk_PROCEEDING-IES-2016.pdf [in Ukrainian].
3. Kvasova I. (2020). Uprovadzhennia doslidnytskoi diialnosti ta zastosuvannia IKT na urokakh ukrainskoi movy ta literatury yak zasib pidvyshchennia piznavalnoi aktyvnosti uchniv. *Realizatsiia prohramy innovatsiinoho osvitnoho proiektu «Ia – doslidnyk»* [Introduction of research activities and application of ICT in Ukrainian language and literature lessons as a means of increasing students' cognitive activity. Implementation of the innovative educational project program "I am a researcher"] : zb. materialiv Vseukr. nauk.-prakt. konf. Kyiv : Vydavnychyi dim «Osvita». S. 104-112. URL : https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/722740/1/%D0%97%D0%B1_%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86_%D0%AF_%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2019.pdf#page=104 [in Ukrainian].
4. Lomonosova T. (2014). Vykorystannia IKT na zaniattiakh z ukrainskoi literatury. *Smart-osvita: resursy ta perspektyvy* [Using ICT in Ukrainian literature classes. Smart education: resources and prospects] : materialy Mizhnar. nauk.-metod. konf. Kyiv : Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t. S. 187-190. URL : https://knute.edu.ua/file/Mg==/526591fae69a86fb16855b2824710b8c.pdf#page=187 [in Ukrainian].
5. Romanova A. Vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [Use of information and communication technologies]. URL : https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5899/5770 [in Ukrainian].
6. Stativkina S. Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii (IKT) [nformation and Communication Technologies (ICT)]. URL : https://naurok.com.ua/informaciyno-komunikaciyni-tehnologi-ikt-376615.html [in Ukrainian].
7. Fominykh N. Sutnist poniattia «informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii» ta yikh znachennia na suchasnomu etapi modernizatsii osvity [The essence of the concept of "information and communication technologies" and their significance at the current stage of education modernization]. URL : https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstreamdownload/123456789/58651/5/Fominykh_Sutnist_poniattia_informatsiino_komunikatsiini_tekhnolohii.pdf;jsessionid=EE0B98A45166F1C6B45AD46577BD9E46 [in Ukrainian].
8. Sharov S. Osoblyvosti rozrobky elektronnoho pidruchnyka z ukrainskoi literatury [Features of developing an electronic textbook on Ukrainian literature]. URL : https://www.researchgate.net/profile/Sergii-Sharov/publication/350201538_FEATURES_OF_THE_DEVELOPMENT_OF_ELECTRONIC_TEXTBOOK_ON_UKRAINIAN_LITERATURE/links/606c040fa6fdccad3f755aad/FEATURES-OF-THE-DEVELOPMENT-OF-ELECTRONIC-TEXTBOOK-ON-UKRAINIAN-LITERATURE.pdf [in Ukrainian].
9. Shvydenko O. Metodyka vykorystannia onlain resursiv na urokakh ukrainskoi movy ta literatury pid chas dystantsiinoho navchannia [Methodology for using online resources in Ukrainian language and literature lessons during distance learning]. URL : https://naurok.com.ua/metodika-vikoristannya-onlayn-resursiv-na-urokah-ukra-nsko-movi-ta-literaturi-pid-chas-distanciynogo-navchannya-336030.html [in Ukrainian].

N. KYRYLENKO, S. MATSENKO. Features of the application of online resources during the study of the epic in NUSH.

Technologiae informationis et communicationis occasionem praebent ad discendum interactivum et personale, quod necessitatibus discipulorum hodiernorum, qui in condicionibus digitalizationis student, satisfacit. Technologiae informationis et communicationis instrumentum fiunt quod participationem activam discipulorum in processu educationis promovet, eorum motivationem et studium in litteris augens.

Hodie, propter transformationem educationis, discipuli opera analysare, textus auctorum domesticorum et externorum comparare, et etiam propriam opinionem de materiis lectis exprimere posse debent. Ut gradus studii discipulorum in operibus scriptorum Ucrainorum augeatur, magistri technologias informationis et communicationis modernas perite adhibere debent. Usus opum interretialium in Nova Schola Ucrainica durante studio litterarum processum educationis significanter emendare potest, eum magis interactivum, accessibilem et discipulis iucundum reddere. Instrumenta

interretialia, ut bibliothecae virtuales, libri audibiles, exercitia interactiva, videa et suggesta disputationum interretialia, discipulis auxiliantur ut altius in mundum operis artis se immergant, cogitationem criticam et creativitatem evolvant. Bibliothecae electronicae, libri audibiles et publicationes interactivae discipulis permittunt ut ad amplam varietatem operum accedere possint, etiam ea quae in libris traditionalibus non repraesentantur. Hoc adiuvat ad experientiam legendi amplificandam et discipulos variis generibus et stylis litterarum introducendos. Exercitia interactiva, interrogationes, et fora disputationum discipulos ad analysandum quae legunt, suas cogitationes exprimendas, et opera cum aliis disputanda hortantur.

Usus opum multimediarum, ut video, audio, et animationis, processum studiorum litterarum excitantiorem et commoventiorem reddit. Hoc adiuvat ad augendam discipulorum motivationem ad litteras legendas et studendas. Opes interretiales permittunt te processum discendi ad necessitates et facultates singulares singulorum discipuli accommodare. Laborare cum opibus interretialibus confert ad progressionem litterarum digitalium, artium communicationis, collaborationis, et cogitationis criticae, quae necessariae sunt ad prosperam adaptationem in mundo moderno.

Keywords: *online resources, New Ukrainian School, Ukrainian literature, ICT, digitalization.*

DOI: https://doi.org/10.31392/NZ-udu-163.2025.08
УДК 81'373+81'374]:001.84

Леміш Н. Є., Зернецька А. А., Леута О. І., Кравцова Ю. В., Овчиннікова І. І.

МЕТОДИКА ПРОЧИТАННЯ СЛОВНИКОВОЇ СТАТТІ: КЕЙС-СТАДІ НА МАТЕРІАЛІ ЛЕКСЕМ 'ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ' / 'TRANSLITERATION' І 'СЛОВОТВІР' / 'WORD-BUILDING'

У статті запропоновано методику прочитання словникової статті з використанням кейс-стаді як методу, що спирається на реальні або вигадані ситуації. Такий підхід дозволяє випрацювати власні практичні навички роботи з різними словниками на матеріалі конкретних словникових статей. В межах цієї розвідки розглянуто вхідні слова/лексеми 'транслітерація' і 'словотвір' в українських етимологічних і тлумачних словниках, 'transliteration' і 'word-building' – в англійських лексикографічних джерелах відповідно. Підтверджено, що першочерговим кроком при роботі із словниками є встановлення типу словника: етимологічний, тлумачний, перекладний, термінологічний тощо, та його лексикографічних параметрів. Наступним обов'язковим етапом є ознайомлення з передмовою, де зазвичай прописано алгоритм подання інформації у словниковій статті, та переліком скорочень (позначок мов, галузей, граматичних категорій та ін.).

Методика прочитання словникової статті безпосередньо містить попереднє ознайомлення з її повним текстом, декодування скорочень, повний аналіз словникових дефініцій як основний компонент лексикографічного аналізу та критичний аналіз. Застосування аналогічної методики прочитання словникової статті для тієї самої лексичної одиниці до словників різних типів дає змогу отримати найбільш вичерпну та об'єктивну інформацію.

Перспективним вбачається деталізований опис методик прочитання словникових статей для окремих типів словників з метою визначення їх особливостей з подальшим укладанням методичних рекомендацій щодо використання таких спеціалізованих методик залежно від спрямуванням наукового дослідження.

Доведено, що аналіз дефініцій каузальних домінант у тлумачних слониках уможливив